

פנייה ישירה

מיצב ציורי מרהיב בגלריה נגא

באחת הכרזות הכי אפקטיביות והכי מצוטטות בתולדות הגרפיקה, 'הדוד סס', אותו ארכיטיפ של גבר אמריקאי מזוקן וחובש כובע בצבעי הרגל של ארה"ב, מצביע לעבר הצופה ודורש בפנים חמורות: 'אנחנו רוצים אותך!!!', כשהמילה 'אותך' (YOU) מוגדלת. גירסאות של הכרזה, שעוצבה בזמן מלחמת בעולם הראשונה למטרת גיוס לצבא האמריקאי שזה עתה הצטרף למלחמה, נמצאות עד היום בשימוש זהה. כנראה ששום דבר לא אפקטיבי יותר מהפנייה הישירה. כשנוסעים ברחוב אחד העם בתל אביב יש משהו מתריס, מאיים (או מפתה... תלוי באיזה מצב רוח אתם נמצאים) במילה YOU שבוקעת באותיות כחולות גדולות מהחלון של גלריה נגא. המילה (ציור?) היא חלק מ'תשעת השערים של גופי', בתערוכה החדשה של פנינה רייכמן. שני קירות שמוקדשים לסדרת ה'סונטינות', ובקיר נוסף שלוש סדרות קטנות יותר של משפטים קצרים. על קירות הסונטינות מצוירים מלבנים כחולים ועליהם דפי תווים בגודל סטנדרטי, מכוסים בצפיפות ברישום שתי וערב בעיפרון, שמתוכו בוקעים דימויים חיוורים: מילים, תווים, ספרות, ורישומים עדינים של צמחים. סונטינה היא מונח מתחום המוזיקה שמשמעו יצירה כלית קצרה בכמה פרקים. במיצב הציורי המרהיב, רייכמן, שלא הציגה סרוב לשבע שנים, מצליבה כמה כלים חזותיים –

טיפוגרפיה, גרפיקה, ציור, רישום ועיצוב, ובמבחר וריאציות קצרצרות על יחסי אני והאחר, האמן והצופה – פנייה ישירה, מסתירה, מטשטשת, מתעתעת. השימוש של רייכמן באותיות קרוב יותר למסורת הקולאז' – הדבקה של גזרי עיתונים לתוך ציור כהנגשה או הפרעה. שלא כמו, למשל, בציורי המפות של ג'ספר ג'ונס, האותיות והמילים אצל רייכמן אינן 'שייכות' לדימוי בו הן נמצאות, אם יש בכלל דימוי. וכשיש, אז הוא מינימלי, נרמז. כמו בסדרה בת חמישה ציורים שנושאת את שם התערוכה. תשעת שערי הגוף מיוצגים על ידי עיגולים כחולים בסדר יורד, לפי מיקומם בגוף. העיגולים יושבים על רשת של הגדים קצרים: קבוצה אחת מתארת או פונה אל נמען לא מזוהה, ואולי אל הצופה, You the lunatic (את/ה המשוגע – באנגלית כמוכן לא קיימת בעיית המגדר בפנייה לגוף שני), או You the infection (את/ה הזיהום); והשנייה מציינת שלילה של רצונות או מאוויים מאותו אחר – 'לא רוצה את...' – תגובה ילדותית, חדה וברוטלית שמונעת תקשורת. הפנייה הישירה, ועם זאת המטושטשת, הקטועה, מדגישה בצורה חריפה את ההיעדר של רייכמן. אני (או את/ה, כל מי שמביט בציור), שאליו מופנה ה-You כאצבע מאשימה או מזמינה, מחפש את זה שפונה אליו ובמקום זה מקבל גלי מילים שסותרים זה את זה. המתח שבין תשוקה לרחייה שבקט כה היטיב לתאר ב'מחכים לגודו', כשגוגו אומר לדידי „אל תיגע בי, חבק אותי" (או בגירסת אלתרמן וגרייניק „די, נו"), מהדהד מול פתחי הגוף שנעולים כנקודות ענק בסוף משפט. גם בחדר הפרויקטים הקטן בנגא מוצגת עבודה חזקה. רות אור, בוגרת טרייה של המדרשה לאמנות, 'צבעה' בגרפיט שני קירות ניצבים זה לזה, כך שכשעולים במדרגות נראה שמדובר בשני קירות מתכת כשל כספת ענקית. אור, שכבר הספיקה להציג מספר עבודות שעוסקות במפגש שבין אורנמטיקה לחומר לא מסורתי, ציירה בעצם ציור קיר מונומנטלי שמורכב מרישום עמלני של משטח אחיד, ומגריעה בקור (ובאשליה) של המשטחים האפרפרים בחלק העליון של הקירות שהותירה שובל אופקי לבן בדוגמה שמזכירה מלמלה עדינה, חושנית. הדיוק שלה בבחירת החומרים, הגוון והדימוי עשו את מה שמיצב טוב צריך לעשות: לגרום לחלל – ולצופה שבתוכו – להיראות, להרגיש, אחר.